

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR
Egészségtudományi Alapozó, Szülésznői és Védőnői Intézet

Anatómia II. – Képletek jegyzéke

Egészségtudományi hallgatók részére
- kiegészítő jegyzet -

Készítette:
Dr. Takács Krisztina

2022.

Tartalomjegyzék

1) Férfi nemi szervek (organa genitalia masculina).....	2
2) Női nemi szervek (organa genitalia feminina).....	3
3) Endocrin rendszer (systema glandulae endocrin).....	4
4) Idegrendszer (systema nervosum). Az idegszövet általános jellemzése.....	5
Neuronok synapticus kapcsolódási típusai	5
Neuron típusok funkció szerint	5
Neuron típusok a nyúlványok elhelyezkedése alapján	6
Glia sejtek	6
Az idegrendszer fontosabb részei	6
5) Gerincvelő (medulla spinalis) szerkezete	7
6) Agytörzs (truncus cerebri) anatómiája. A kisagy (cerebellum).	8
Agytörzs	8
Kisagy	8
7) Köztiagy (diencephalon) anatómiája. Nagyagy (cerebrum) anatómiája.....	9
Köztiagy.....	9
Nagyagy.....	9
Limbikus rendszer	10
8) Pályák. Az agy keringése. Agykamrák.....	10
Mozgató/leszálló pályák.....	10
Érző/felszálló pályák.....	10
Központi idegrendszer artériás és vénás vérellátása.....	11
Artériák.....	11
Vénák.....	11
Koponya artériái	11
Koponya vénái.....	11
Agykamrák	11
9) Perifériás idegrendszer.....	12
Agyidegek	12
Plexus-ok	12
10) Látószerv (oculus).....	13
11) Hallószerv (organum acusticum).....	14
12) Szaglószerv (organum olfactorium)	15
13) Ízérzékelés (organum gustatorium)	15
14) Bőr (integumentum).....	15
Felhasznált irodalom	16

1) Férfi nemi szervek (organa genitalia masculina)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
testis	tesztisz	here
tunica albuginea	tunika albuginea	kötőszövetes tok
lobuli testis	lobuli tesztisz	here lebenyke
septula testis	szeptula tesztisz	elválasztó sővények a herében
tubulus seminiferus	tubulusz szeminiferusz	felcsavarodott herecsatornácska
rete testis	rete tesztisz	herecsatornácska hálózat
spermatogonium	spermatogónium	csírasejt (hímivarsejt esetében)
spermatogenezis	spermatogenezis	spermiumok képződése
spermium	spermium	hímivarsejt
Sertoli-sejt	szertoli sejt	a herecsatornácska falában elhelyezkedő dajkasejt
Leydig-sejt	lejdig sejt	a herecsatornácskák közötti térben (intersticiális) elhelyezkedő, tesztoszteron termelésért felelős sejtek
scrotum	szkrótum	herezacskó
epididymis	epididimisz	mellékhere
caput epididymis	kaput epididimisz	mellékhere feji része
corpus epididymis	korpusz epididimisz	mellékhere testi része
cauda epididymis	kauda epididimisz	mellékhere farki része
ductus deferens	duktusz deferenz	ondóvezeték
funiculus spermaticus	funikulusz spermaticusz	ondózsínór
vesicula seminalis	vezikula szeminális	ondóhólyag
ductus ejaculatorius	duktusz ejakulatóriusz	öndókilövellő csatorna
prostata	prosztata	dülmirigy
urethra	urétra	húgycső
glandula bulbourethralis (Cowper mirigy)	glandula bulbouretrális	Cowper mirigy
penis	pénisz	hímvesző
corpus spongiosum penis	korpusz spongiózum pénisz	hímvesző szivacsos test (1 db húgycső körül)
corpus cavernosum penis	korpusz kavernózum pénisz	hímvesző barlangos test (2 db dorsalisán)
glans penis	glansz pénisz	pénisz makk része
preputium	prepuccium	fityma
excavatio vesicorectalis	ekszkaváció vezikorektális	hashártyaöböl ffi-ben a húgyhólyag és a végbél között

2) Női nemi szervek (organa genitalia feminina)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
ligamentum ovarii proprium	ligamentum ovárii proprium	petefészek saját szalagja
mesovarium	mezovárium	petefészek szalagja
mesometrium	mezometrium	petefészek szalagja
ovarium	ovárium	petefészek
cortex	kortex	kéregállomány
medulla	medulla	velőállomány
primer folliculus	primér follikulusz	elsődleges tüsző
secunder folliculus	szekunder follikulusz	másodlagos tüsző
Graaf-tüsző (tertiaer folliculus)	gráf tüsző (tercier follikulusz)	harmadlagos tüsző
ovulatio	ovuláció	tüszőrepedés, a petesejt kilökődése a tüszőből
corpus haemorrhagicum	korpusz hemorrágikum	véres test
corpus luteum	korpusz lúteum	sárgatest
corpus albicans	korpusz albicansz	heges test
tuba uterina	tuba uterina	petevezeték
fimbria	fimbria	petevezeték végén elhelyezkedő „rojtok”
infundibulum tuba uterinae	infundibulum tuba uteriné	petevezeték tölcsérszerű kezdeti vége (petefészek felől)
ampulla tubae uterinae	ampulla tubé uteriné	petevezeték kiszélesedő része
isthmus tuba uterinae	isztmusz tuba uteriné	petevezeték méhbe vezető szűkebb része
ligamentum latum uteri	ligamentum látum uteri	széles méhszalag
uterus	uterusz	méh
fundus uteri	fundusz uteri	méhfenék
cavum uteri	kávum uteri	méhüreg
cervix	cerviksz	méhnyak
fornix	forniksz	hüvelyboltozat
vagina	vagina	hüvely
Bartholin mirigy	bartolin mirigy	Bartholin mirigy
hymen	hímen	szűzhártya
clitoris	klitorisz	csikló
labium minus	lábium minusz	kis szeméremajkak
labium majus	lábium május	nagy szeméremajkak
mons pubis	monsz pubisz	szeméremdomb
perineum	perineum	gát
Douglas üreg (excavatio rectouterina)	dáglesz üreg ekszkaváció rektouterina	Douglas üreg, a női hasüreg hashártyával bélelt legmélyebb pontja a végbél és a méh között
excavatio vesicouterina	ekszkaváció vezikouterina	hashártyaöböl a húgyhólyag és az uterus között

3) Endocrin rendszer (systema glandulae endocrin)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
hypothalamus	hipotalamusz	hipotalamusz
nucleus supraopticus	nukleusz supraoptikusz	hipotalamusz mag
nucleus paraventricularis	nukleusz paraventrikulárisz	hipotalamusz mag
nucleus arcuatus	nukleusz árkuátusz	hipotalamusz mag
hypophysis	hipofízis	agyalapi mirigy
adenohypophysis	adenohipofízis	agyalapi mirigy elülső lebenye
neurohypophysis	neurohipofízis	agyalapi mirigy hátulsó lebenye
corpus pineale	korpusz píneale	tobozmirigy
glandulae parathyroideae	glandulé paratiroidé	mellékpajzsmirigyek
glandula thyroidea	dlandula tiroidea	pajzsmirigy
follicularis sejtek	follikuláris sejtek	tüszősejtek
parafollicularis sejtek	parafollikuláris sejtek	tüszők közötti sejtek
glandula suprarenalis	glandula szuprarenálisz	mellékvese
zona glomerulosa	zóna glomerulóza	mellékvese kéregállományának külső rétege
zona fasciculata	zóna faszikuláta	mellékvese kéregállományának középső rétege
zona reticularis	zóna retikulárisz	mellékvese kéregállományának belső rétege
pancreas	pankreász	hasnyálmirigy
Langerhans-szigetek	längerhánsz szigetek	hasnyálmirigy belső elválasztású mirigyei
ovarium	ovárium	petefészek
testis	tesztisz	here

4) Idegrendszer (systema nervosum). Az idegszövet általános jellemzése.

Latin név	Kiejtés	Jelentés
neuron	neuron	idegsejt
perikaryon	perikarion	sejttest
Nissl-szubsztancia/tigroid rög	nisszl/tigroid rögök	idegsejt plazmájában található szemcsék
dendrit	dendrit	idegsejt rövid nyúlványa
nucleus	nukleusz	sejtmag
axondomb	akszondomb	hosszú nyúlvány kiindulása a sejttestből
axon / neurit	akszon / neurit	idegsejt hosszú nyúlványa
axon kollaterális	akszon kollaterális	axon oldalág
Ranvier-féle befűződés	ranvír féle befűződés	axonon található csupasz részek, ahol nincs mielinhüvely borítás
Schwann sejt	svann sejt	gliasejt típus, mielin hüvelyt hoz létre az axonon
myelin hüvely	mielin hüvely	„szigetelő” bevonat az axonon
axon terminalis	akszon terminális	axon vége
telodendrion	telodendrion	végfácscsa
synapsis	szinapszis	idegvégződés, ingerület átadása
presynapticus komponens	preszinaptikus komponens	szinapszis alkotásában részt vevő axonvég
postsynapticus komponens	posztzinaptikus komponens	szinapszis alkotásában részt vevő dendritvég
neurotransmitter	neurotranszmitter	ingerületátvivő anyag
acetilcholin	acetilkolin	acetilkolin
noradrenalin	noradrenalin	noradrenalin
gamma-amino-vajsav (GABA)	gamma-amino-vajsav	gamma-amino-vajsav
serotonin	szerotonin	szerotonin
vesiculum	vezikulum	szinaptikus hólyagocscsa
receptor	receptor	felvevő
motoros synapsis	motoros szinapszis	mozgató impulzust átadó szinapszis
secretoros synapsys	szekretoros szinapszis	érző impulzust átadó szinapszis
reuptake	riápték	„visszavétel”, a neurotranszmitter visszavétele a preszinaptikus vezikulumokba
Neuronok synapticus kapcsolódási típusai		
axo-dendriticus synapsis	akszo-dendritikus szinapszis	a szinaptikus kapcsolat az idegsejtek axonja és dendritje között jön létre
axo-somaticus synapsis	akszo-szomatikus szinapszis	a szinaptikus kapcsolat az idegsejtek axonja és sejtteste között jön létre
axo-axonicus synapsys	axo akszónikus szinapszis	a szinaptikus kapcsolat az idegsejtek axonja és a másik sejt axonja között jön létre
Neuron típusok funkció szerint		
afferens neuron	afferens neuron	érző neuron
efferens neuron	efferens neuron	mozgató neuron
interneuron	interneuron	köztes neuron

Neuron típusok a nyúlványok elhelyezkedése alapján		
unipolaris neuron	unipoláris neuron	egynyúlványú idegsejt
pseudounipolaris neuron	pszeudounipoláris neuron	ál egynyúlványú idegsejt
bipolaris neuron	bipoláris neuron	kétnyúlványú idegsejt
multipolaris neuron	multipoláris neuron	többynúlványú idegsejt
Glia sejtek	glia sejtek	glia sejtek
Schwann-sejt	svann sejt	Schwann-sejt
macroglia	makroglia	nagyobb méretű gliasejt típus
microglia	mikroglia	kisebb méretű gliasejt típus
mezoglia	mezoglia	középső csíralemez eredetű gliasejt típus
astrocyta	asztrocita	csillagsejt
oligodentrocyta	oligodendrocita	gliasejt típus
ependyma	epengyima	agykamrák falát borító gliasejt típus
Az idegrendszer fontosabb részei		
substantia grisea	szubsztancia grízea	szürkeállomány
substantia alba	szubsztancia alba	fehérállomány
cerebrum	cerebrum	nagyagy
cerebellum	cerebellum	kisagy
corpus callosum	korpusz kallózum	kérges test
diencephalon	dienkefalon	köztiagy
mesencephalon	mezenkefalon	középagy
pons	ponsz	híd
medulla oblongata	medulla oblongáta	nyúltvelő
medulla spinalis	medulla szpinális	gerincvelő

5) Gerincvelő (medulla spinalis) szerkezete

Latin név	Kiejtés	Jelentés
medulla spinalis	medulla szpinálisz	gerincvelő
cervicalis segmentum	cervikális szegmentum	nyaki szakasz (C ₁₋₇), 7 pár gerincvelői ideg
thoracalis segmentum	torakális szegmentum	háti szakasz (T ₁₋₁₂), 12 pár gerincvelői ideg
lumbalis segmentum	lumbális szegmentum	ágyéki szakasz (L ₁₋₅), 5 pár gerincvelői ideg
sacralis segmentum	szakrális szegmentum	keresztcsonti szakasz/keresztcsont (S ₁₋₅), 5 pár gerincvelői ideg
coccygealis segmentum	kokcigeális szegmentum	farokcsonti szakasz (Co), 1-2 pár gerincvelői ideg
cavum epidurale	kávum epidurále	epidurális tér
cavum subdurale	kávum szubdurále	szubdurális tér
cavum subarachnoideum	kávum szubarachnoideum	szubarachnoidális tér
canalis centralis	kánálisz centrálisz	központi csatorna
fissura mediana anterior	fissúra mediana anterior	hasadék a gerincvelő elülső felszínén
sulcus medianus posterior	szulkusz mediánusz posterior	árok a gerincvelő hátsó felszínén
meninx	meninksz	agyhártya
dura mater spinalis	dura máter szpinálisz	kemény agyhártya
arachnoidea mater spinalis	arachnoidea máter szpinálisz	pókhártya
pia mater spinalis	pia máter szpinálisz	lágyszövet agyhártya
radix anterior / radix ventralis	rádiks anterior / rádiks ventrálisz	elülső gyökér
radix posterior / radix dorsalis	rádiks poszterior / rádiks dorzálisz	hátsó gyökér
ganglion spinale	ganglion szpinále	csigolyaközi dúc
nervus spinalis	nervusz szpinálisz	gerincvelői ideg
substantia alba	szubsztancia alba	fehérállomány (gerincvelő esetében kívül helyezkedik el)
funiculus anterior	funikulusz anterior	elülső köteg
funiculus lateralis	funikulusz laterálisz	oldalsó köteg
funiculus posterior	funikulusz poszterior	hátsó köteg
substantia grisea	szubsztancia grízea	szürkeállomány (gerincvelő esetében belül helyezkedik el)
cornu anterius	kornu antériusz	elülső / mellső szarv
cornu laterale	kornu laterále	oldalsó szarv
cornu posterius	kornu posztériusz	hátsó szarv

6) Agytörzs (truncus cerebri) anatómiája. A kisagy (cerebellum).

Agytörzs

Latin név	Kiejtés	Jelentés
truncus cerebri	trunkusz cerebri	agytörzs
medulla oblongata	medulla oblongáta	nyúltvelő
nervus glossopharyngeus (IX.)	nervusz glosszofaringeusz	nyelv-garati ideg (IX.)
nervus vagus (X.)	nervusz vágusz	bolygóideg (X.)
nervus accessorius (XI.)	nervusz akszesszóriusz	járulékos ideg (XI.)
nervus hypoglossus (XII.)	nervusz hipoglossusz	nyelv alatti ideg (XII.)
decussatio pyramidum	dekusszáció piramídum	piramispálya kereszteződése a nyúltvelőben
pyramis medullae oblongatae	piramis medullé oblongáté	piramispálya kitüremkedése a nyúltvelőben
pons	ponsz	híd
nervus trigeminus (V.)	nervusz trigeminusz	háromosztatú ideg (V.)
nervus abducens (VI.)	nervusz abducensz	szemtávoltató ideg (VI.)
nervus facialis (VII.)	nervusz faciális	arcideg (VII.)
nervus vestibulo-cochlearis (VIII.)	nervusz vesztibulokohleáris	halló-egyensúlyozó ideg (VIII.)
mesencephalon	mezenkefalon	középagy
nervus oculomotorius (III.)	nervusz okulomotóriusz	közös szemmozgató ideg (III.)
nervus trochlearis (IV.)	nervusz trohleárisz	sodorideg (IV.)
colliculi superiores / colliculus superior	kollikuli superiores / kollikulusz szuperior	felső ikertestek / felső ikertest
colliculi inferiores / colliculus inferior	kollikuli inferiores / kollikulusz inferior	alsó ikertestek / alsó ikertest
formatio reticularis	formáció retikulárisz	hálózatos szerkezetű rész az agytörzsben
pedunculus cerebellaris superior	pedunkulusz cerebellárisz szuperior	felső kisagykocsány/kisagykar
pedunculus cerebellaris medius	pedunkulusz cerebellárisz médiusz	középső kisagykocsány/kisagykar
pedunculus cerebellaris inferior	pedunkulusz cerebellárisz inferior	alsó kisagykocsány/kisagykar
aquaeductus mesencephali / aquaeductus cerebri		a III. és a IV. agykamrát összekötő csatorna
ventriculus quartus	ventrikulusz kvártusz	IV. agykamra
crus cerebri	krusz cerebri	agyszárak

Kisagy

Latin név	Kiejtés	Jelentés
cerebellum	cerebellum	kisagy
substantia grisea	szubsztancia grízea	szürkeállomány
cortex	kortex	kéreg
stratum moleculare	sztrátum molekuláre	külső, molekuláris réteg
stratum gangliosum	sztrátum gangliózum	középső, Purkinje sejtes réteg
stratum granulosum	sztrátum granulózum	belső, szemcsés réteg
substantia alba	szubsztancia alba	fehérállomány
medulla	medulla	velőállomány
arbor vitae	árbor vité	kisagy fehérállományának faág szerű mintázata
nucleus dentatus	nukleusz dentátusz	fogas mag
nucleus emboliformis	nukleusz emboliformis	kisagymag
nucleus globosus	nukleusz globozusz	kisagymag
nucleus fastigii	nukleusz fastigii	kisagymag

7) Köztiagy (diencephalon) anatómiája. Nagyagy (cerebrum) anatómiája.

Köztiagy

Latin név	Kiejtés	Jelentés
diencephalon	dienkefalon	köztiagy
epithalamus	epitalamusz	epitalamusz
corpus pineale	korpusz píneále	tobozmirigy
thalamus	talamusz	talamusz
nucleus anterior	nukleusz anterior	elülső talamusz mag
nucleus medialis	nukleusz mediális	középső talamusz mag
nucleus lateralis	nukleusz laterális	oldalsó talamusz mag
adhesio interthalamica	adhezió intertalamika	a két talamusz közötti összeköttetés
ventriculus tertius	ventrikulusz terciusz	III. agykamra
hypothalamus	hipotalamusz	hipotalamusz
nucleus paraventricularis	nukleusz paraventrikulárisz	hipotalamusz mag
nucleus supraopticus	nukleusz szupraoptikus	hipotalamusz nagysejtes mag
nucleus arcuatus	nukleusz árkuátusz	hipotalamusz kissejtes mag
chiasma opticum	khiazma optikum	látóidegkerszteződés
corpus mamillare	corpusz mamilláre	bimbós test
hypophysis – sella turcica-ban	hipofízis a sella turcicában	agyalapi mirigy (az ékcsont töröknyereg részében helyezkedik el)

Nagyagy

Latin név	Kiejtés	Jelentés
cerebrum	cerebrum	nagyagy
sulcus	szulkusz	barázda
gyrus	gírusz	tekervény
substantia grisea	szubsztancia grízea	szürkeállomány
cortex	kortex	kéreg
substantia alba	szubsztancia alba	fehérállomány
medulla	medulla	velőállomány
falx cerebri	falksz cerebri	nagyagysarló
falx cerebelli	falksz cerebelli	kisagysarló
tentorium cerebelli	tentórium cerebelli	kisagysátor
lobus frontalis	lóbusz frontális	homloklebeny
lobus parietalis	lóbusz parietális	fali lebeny
lobus occipitalis	lóbusz okcipitális	nyakszirti lebeny
lobus temporalis	lóbusz temporális	halántéklebeny
fissura longitudinalis cerebralis	fissúra longitudinálisz cerebrálisz	hosszanti hasadék
sulcus centralis	szulkusz centrálisz	központi árok (a homlok- és a fali lebeny közötti elválasztó barázda)
sulcus parieto-occipitalis	szulkusz parieto-okcipitálisz	a fali lebenyt és a nyakszirti lebenyt elválasztó barázda
sulcus lateralis	szulkusz laterálisz	oldalsó barázda
polus frontalis	pólus frontálisz	homloki csúcs
polus occipitalis	pólus okcipitálisz	nyakszirti csúcs
gyrus precentralis	gírusz précentrálisz	elülső agytekervény (a sulcus centralis előtt futó agytekervény, a primér mozgató/motoros agykéreg helye)

gyrus postcentralis	gírusz postcentrális	hátsó agytekervény (a sulcus centralis mögött futó agytekervény, a primér érző agykéreg helye)
gyrus cinguli	gírusz cinguli	övtekervény (C alakban futó)
gyrus rectus	gírusz rektusz	egyenes agytekervény
corpus callosum	korpusz kallózum	kérgestest (a két agyféltekét összekötő komisszurális pályák haladnak rajta keresztül)
komisszurális pályák	komisszurális pályák	a két agyféltekét összekötő pályák
asszociációs pályák	asszociációs pályák	egy agyféltekében futó, különböző lebenyeket összekötő pályák
projekciós pályák	projekciós pályák	a nagyagykéregből induló és a gerincvelőbe futó pályák

Limbikus rendszer

Latin név	Kiejtés	Jelentés
gyrus cinguli	gírusz cinguli	övtekervény (C alakban futó)
fornix	forniksz	boltozat
corpus pineale	korpusz píneále	tobozmirigy
amygdala	amigdala	amigdala
hippocampus	hippokampusz	hippokampusz

8) Pályák. Az agy keringése. Agykamrák.

Latin név	Kiejtés	Jelentés
Mozgató/leszálló pályák		
tractus corticospinalis	traktusz kortikospinális	pyramispálya (fő akaratlagos mozgató pálya)
tractus corticomesencephalicus	traktusz kortikomezenkefalikus	a nagyagy mozgatókérgéből a mesencephalonba futó pálya
tractus corticopontinus	traktusz kortikopontinus	a nagyagy mozgatókérgéből a hídba futó pálya
tractus corticobulbaris	traktusz kortikobulbáris	a nagyagy mozgatókérgéből a nyúltvelőbe futó pálya
extrapyramidalis pálya	extrapiramidális pálya	automatizált mozgások szabályozásáért felelős leszálló pálya
Érző/felszálló pályák		
tractus spinothalamicus	traktusz szpinothalamikus	gerincvelőből a talamuszba futó érzőpálya (fájdalom-, hő-, és tapintás érzések)
lemniscus medialis rendszer	lemnizkus mediális	gerincvelőből a talamuszba futó, hátsó köteg érzőpálya (helyzet és mozgás érzések) / Goll-Burdach pálya

Központi idegrendszer artériás és vénás vérellátása

Latin név	Kiejtés	Jelentés
Artériák		
a. vertebralis	artéria vertebrális	csigolyaartéria
a. basilaris	artéria bazilárisz	agyalapi artéria
circulus arteriosus Willisii	cirkulusz arteriozus villízii	agyalapi artériás gyűrű
a. carotis interna	artéria karotisz interna	belső fejverőér
a. communicans posterior	artéria kommunikánsz poszterior	hátsó összekötő artéria
a. communicans anterior	artéria kommunikánsz anterior	elülső összekötő artéria
a. cerebri anterior	artéria cerebri anterior	elülső agyi artéria
a. cerebri media	artéria cerebri média	középső agyi artéria
a. cerebri posterior	artéria cerebri poszterior	hátsó agyi artéria
a. meningea media	artéria meningea média	középső agyhártya artéria
Vénák		
sinus sagittalis superior	szinusz szagittálisz szuperior	felső nyílirányú vénás öböl
sinus sagittalis inferior	szinusz szagittálisz inferior	alsó nyílirányú vénás öböl
sinus rectus	szinusz rektusz	egyenes vénás öböl
sinus transversus	szinusz transzverzusz	haránt vénás öböl
sinus sigmoideus	szinusz szigmoideusz	szigma vénás öböl
v. jugularis interna	véna jugulárisz interna	belső torkolati gyűjtőér

Koponya artériái

Latin név	Kiejtés	Jelentés
a. carotis communis	artéria karotisz kommunisz	közös fejverőér
a. carotis interna → agy ellátása	artéria karotisz interna	belső fejverőér
a. carotis externa → koponya külső részei	artéria karotisz externa	külső fejverőér
a. facialis	artéria faciális	arcartéria
a. occipitalis	artéria okcipális	nyakszirti artéria
a. temporalis superficialis	artéria temporálisz szuperficiális	felületes halántéki artéria
a. maxillaris	artéria makszillárisz	állcsonti artéria

Koponya vénái

Latin név	Kiejtés	Jelentés
v. jugularis interna	véna jugulárisz interna	belső torkolati gyűjtőér
v. jugularis externa	véna jugulárisz externa	külső torkolati gyűjtőér
v. occipitalis	véna okcipális	nyakszirti gyűjtőér
v. temporalis	véna temporális	halántéki gyűjtőér
v. maxillaris	véna makszillárisz	felső állcsonti gyűjtőér
v. facialis	véna faciális	arcvéna

Agykamrák

Latin név	Kiejtés	Jelentés
ventriculus lateralis	ventrikulusz	oldalkamrák (I. és II. agykamra)
foramen interventriculare	forámen interventrikuláre	Monroe-nyílás
ventriculus tertius	ventrikulusz terciusz	III. agykamra
aquaeductus cerebri / aquaeductus mesencephali	ventrikulusz	Sylvius-csatorna (a II. és IV. agykamrát összekötő csatorna)
ventriculus quartus	ventrikulusz	IV. agykamra
canalis centralis	kánálisz centrális	központi csatorna

9) Perifériás idegrendszer

Latin név	Kiejtés	Jelentés
Agyidegek		
nervus cranialis	nervusz kraniális	agyideg
nervus olfactorius (I.) → os ethmoidale-n keresztül – lamina cribrosa	nervusz olfaktóriusz	szaglóiideg (I.)
nervus opticus (II.) → canalis opticuson keresztül	nervusz optikus	látóideg (II.)
nervus oculomotorius (III.) → fissura orbitalis superioron keresztül	nervusz okulomotorius	közös szemmozgató ideg (III.)
nervus trochlearis (IV.) → fissura orbitalis superioron keresztül	nervusz tohleáris	sodorideg (IV.)
nervus trigeminus (V.)	nervusz trigeminusz	háromszatú ideg (V.)
n. ophthalmicus (V/1.) → fissura orbitalis superioron keresztül	nervusz oftalmikus	szemideg (V/1.)
n. maxillaris (V/2.) → foramen rotundum-on keresztül	nervusz makszilláris	állcsonti ideg (V/2.)
n. mandibularis (V/3.) → foramen ovale-n keresztül	nervusz mandibuláris	állkapocsideg (V/3.)
nervus abducens (VI.) → fissura orbitalis superioron keresztül	nervusz abducens	szemtávoltató ideg (VI.)
nervus facialis (VII.) → meatus acusticus internus-on keresztül	nervusz faciális	arcideg (VII.)
nervus vestibulocochlearis (VIII.) → meatus acusticus internus-on keresztül	nervusz vesztibulokohleáris	halló-egyensúlyozó ideg (VIII.)
nervus glossopharyngeus (IX.) → foramen jugulare-n keresztül	nervusz glosszofaringeusz	nyelv-garati ideg (IX.)
nervus vagus (X.) → foramen jugulare-n keresztül	nervusz vágusz	bolygóideg (X.)
nervus accessorius (XI.) → foramen jugulare-n keresztül	nervusz akcesszóriusz	járolékos ideg (XI.)
nervus hypoglossus (XII.) → canalis hypoglossus-on keresztül	nervusz hipoglossusz	nyelv alatti ideg (XII.)
Plexus-ok	plekszus-ok	idegfonatok
plexus cervicalis	plekszus cervikális	nyaki idegfonat
plexus brachialis	plekszus brahiális	kari idegfonat
plexus lumbalis	plekszus lumbális	ágyéki idegfonat
plexus sacralis	plekszus szakrális	keresztcsonti idegfonat
thorax területén a beidegést a nn. intercostales-ek adják	nervi interosztálesz	bordaközi idegek

10) Látószerv (oculus)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
tunica fibrosa	tunika fibróza	külső kötőszövetes burok
sclera	szklera	ínhártya
cornea	kornea	szaruhártya
tunica vasculosa / choroidea	tunika vaszkulóza / koroidea	érhártya
corpus ciliare	korpusz ciliáre	sugártest
zonula ciliaris	zonula ciliárisz	szemlencse függesztőrostjai
tunica nervosa / retina	tunika nervóza / retina	ideghártya / rekehártya (csapok-színlátás, pálcikák-fény intenzitás)
macula lutea	makula lútea	sárgafolt
fovea centralis	fóvea centrálisz	a sárgafolt közepe, az éleslátás helye
camera anterior	kamera anterior	elülső szemcsarnok
camera posterior	kamera poszterior	hátsó szemcsarnok
iris	íríz	szívárványhártya
pupilla	pupilla	pupilla / szembogár
lens	lensz	szemlencse
corpus vitreum	korpusz vitreum	üvegtest
papilla nervi optici	papilla nervi optici	vakfolt
Szemmozgató izmok beidegzése		
m. rectus superior → n. oculomotorius (III.)	muszkulusz rektusz szuperior → nervusz okulomotóriusz	felső egyenes szemizom → közös szemmozgató ideg (III.)
m. rectus medialis → n. oculomotorius (III.)	muszkulusz rektusz mediálisz → nervusz okulomotóriusz	belső egyenes szemizom → közös szemmozgató ideg (III.)
m. rectus inferior → n. oculomotorius (III.)	muszkulusz → nervusz okulomotóriusz	alsó egyenes szemizom → közös szemmozgató ideg (III.)
m. obliquus inferior → n. oculomotorius (III.)	muszkulusz → nervusz okulomotóriusz	alsó ferde szemizom → közös szemmozgató ideg (III.)
m. obliquus superior → n. trochlearis (IV.)	muszkulusz obligusz szuperior → nervusz trohleárisz	felső ferde szemizom → sodorideg (IV.)
m. rectus lateralis → n. abducens (VI.)	muszkulusz rektusz laterálisz → nervusz abducensz	oldalsó egyenes szemizom → szemtávolító ideg (VI.)
palpebra superior / inferior	palpebra szuperior / inferior	felső / alsó szemhéj
glandula lacrimalis	glandula lakrimálisz	könnymirigy
puncta lacrimalia	punkta lakrimália	könnypont
canaliculus lacrimalis	kánálikulusz lakrimálisz	könnycatorna
saccus lacrimalis	szakkusz lakrimálisz	könnytömlő
ductus nasolacrimalis	duktusz nazolakrimálisz	könnycatorna
conjunctiva	konjunktiva	kötőhártya

11) Hallószerv (organum acusticum)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
auris externa	aurisz ekszterna	külső fül
auricula	aurikula	fülkagyló
meatus acusticus externus	meátusz akusztikusz ekszternusz	külső hallójárat
membrana tympani	membána tūmpani	dobhártya
auris media	aurisz média	középfül
cavum tympani	kávum tūmpani	dobüreg
malleus	malleusz	kalapács
incus	inkusz	üllő
stapes	sztapesz	kengyel
tuba auditiva	tuba auditíva	fülkürt / Eustach-kürt
auris interna	aurisz interna	belső fül
vestibulum	vesztibulum	előcsarnok
utriculus	utrikulusz	tömlőcske
sacculus	szakkulusz	zsákocska
macula	makula	makula – lineáris gyorsulás érzékelése
otolith kristályok	otolit kristályok	otolit kristályok
canalis semicircularis	kánálisz szemecirkulárisz	félkörös ívjárat
ampulla	ampulla	félkörös ívjárat kiszélesedő része
crista	kriszta	kriszta – szöggyorsulás érzékelése
cupula	kupula	kriszta kakastaréj szerű kocsonyás része
cochlea	kohlea	csiga
fenestra vestibuli	fenezsztra vesztibuli	ovális ablak
fenestra cochleae / fenestra tympani	fenezsztra kohleé / fenezsztra tūmpani	kerek ablak
ganglion spirale	ganglion spirále	csigaideg dúca
perilympha	perilimfa	a csontos és a hártás csiga közötti teret kitöltő folyadék
endolympha	endolimfa	a hártás csigában található folyadék
helicotrema	helikotrema	a csigajárat átfordulása a csiga csúcsán
scala vestibuli	szkála vesztibuli	felső csigajárat
scala tympani	szkála tūmpani	alsó csigajárat
scala media	szkála média	középső csigajárat
Corti-szerv	korti szerv	Corti-szer (hallószerv)
membrana basilaris	membrána bazilárisz	alaphártya
membrana vestibularis	membrána vesztibulárisz	Reissner-hártya
membrana tectoria	membrána tektoria	tektoriális membrán

12) Szaglószer (organum olfactorium)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
nn. olfactorii	nervi olfaktórii	szaglóidegek
bulbus olfactorius	bulbusz olfaktóriusz	szaglóideg hagymaszerűen kiszélesedő része
tractus olfactorius	traktusz olfaktóriusz	szaglópálya
concha nasalis superior / media / inferior	koncha názálisz szuperior / média / inferior	felső / középső / alsó orrkagyló

13) Ízérzékelés (organum gustatorium)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
apex linguae	apeksz lingvé	nyelvcsúcs
dorsum linguae	dorzum lingvé	nyelvhát
corpus linguae	corpusz lingvé	nyelvtest
papillae foliatae	papillé fóliácé	levél alakú papillák
papillae filiformes	papillé filiformesz	fonál alakú papillák
papillae vallatae	papillé vállaté	körülárkolt papillák
papillae fungiformes	papillé fungiformesz	gomba alakú papillák

14) Bőr (integumentum)

Latin név	Kiejtés	Jelentés
epidermis	epidermisz	hám
stratum corneum	sztrátum korneum	szaruréteg
stratum lucidum	sztrátum lucidum	átlátszó réteg
stratum granulosum	sztrátum granulózum	szemcsés réteg
stratum spinosum	sztrátum szpinózum	tüskés réteg
stratum basale/germinativum	sztrátum bazale / germinatívum	alapréteg
corium	kórium	irha
stratum papillare	sztrátum papilláre	szemölcsös réteg
stratum reticulare	sztrátum retikuláre	hálózatos réteg
subcutis	szubkutisz	bőralja
pilus	pílusz	szőrszál
papilla	papilla	szemölcs
m. arrector pili	muszkulusz arrektor píli	szőrszálemelő izom
bulbus pili	bulbusz píli	szőrhagyma
glandula sebacea	glandula sezácea	faggyúmirigy

Felhasznált irodalom

Szentgyörgyi Krisztina (2022) Orvosi latin kifejezések - Egészségügyi ágazatban tanulóknak. Mozaik Kiadó

Réthelyi Mihály és Szentágothai János (2020) Funkcionális anatómia, 4. kiadás, Medicina

Biológiai és orvosi latin szótár: <https://dictzone.com/magyar-orvosi-szotar/>